

HERENBOEREN NEDERLAND ONDERSTEUNT BURGERS
BIJ DE ONTWIKKELING VAN NATUURGEDREVEN
COÖPERATIEVE BOERDERIJEN, DAARVOOR ZIJN OOK
BOEREN NODIG

BOEREN IN DIENST VAN HERENBOEREN

Je wilt boer worden maar hebt geen bedrijf, wat doe je dan? Sinds een paar jaar is het mogelijk om boer te worden voor Herenboeren, waarbij 200 leden door middel van certificaten eigenaar zijn van het bedrijf. Hoe is het om te werken voor Herenboeren?

TEKST MARCEL VIJN | FOTO'S ALBERT BOERSEN

Ik rij het erf op van wat het laatste melkveebedrijf op het grondgebied van Rotterdam was. Niemand te zien. Door een donkere stal loop ik naar achteren. Net als ik me begin af te vragen of ik op het juiste adres ben, zie ik Albert Boersen, de boer in dienst van Herenboeren die in maart begonnen is om een nieuwe locatie van Herenboeren vorm te geven.

We gaan op vanwege corona gepaste afstand van elkaar zitten in de verder lege stal en Albert heet mij welkom bij Herenboeren De Vlinderstrik, zo genoemd omdat als je het land van bovenaf zou bekijken de vorm lijkt op de strik die hoort bij een rokkostuum. We zitten aan de rand van Rotterdam op aan Natuurmonumenten verpachte grond. Herenboeren is hier de gebruiker van de grond. Vroeger was dit een veengebied maar al het veen is afgegraven en nu wordt geboerd op klei. Het oorspronkelijke melkveebedrijf was al eerder kleiner geworden door de hogesnelheidslijn en een busbaan en door de verlenging van de A16, in combinatie met natuurdoelen was er voor het melkveebedrijf geen plaats meer. Natuurmonumenten heeft 21,5 ha aan Herenboeren toegezegd waarvan er nu 5 ha in gebruik zijn genomen. Het wordt een echt gemengd bedrijf met vollegrondsgroenten, akkerbouw, varkens, koeien, leghennen en een boomgaard.

“Meedoen aan Herenboeren vormt een mooie opleiding voor een gemengd bedrijf.”

Voor een geschikt ras koeien zijn ze in overleg met de Stichting Zeldzame Huisdierrassen. Omdat de koeien niet gemolken gaan worden, zijn ze op zoek naar een ras dat voldoende vlees aanzet. Voordat Albert erbij kwam, was al veel bedacht voor deze locatie. Albert voert dit uit, maar er is ook ruimte voor aanpassingen. Zo moeten er gesprekken worden gevoerd met Na-

tuurmonumenten over waar mag bemest mag worden en waar niet. Natuurmonumenten heeft voor een deel van het terrein een verschravingsdoelstelling. “Samspel met Natuurmonumenten is één van de leuke kanten van het werk.”

Het is pionieren in een eerste jaar. Daar komt bij dat dit de eerste Herenboerderij is op kleigrond, de anderen zijn gesitueerd op zandgrond. Ook is Albert van huis uit een melkveehouder maar moet hij nu ook groenten telen. Gelukkig is er vanuit Herenboeren een opleidingstraject van een jaar. In dat opleidingstraject participeren de boeren van de zeven bestaande locaties en mensen die boer willen worden op nieuwe locaties. Iedere boer maakt een persoonlijk leerplan: wat kan ik goed en wat nog niet? Tijdens de bijeenkomsten gaat het over ziekten & plagen, diermanagement, grondgebruik, bemesting, mechanisatie maar ook over wat is je rol in de coöperatie en hoe ga je om met coöperatieleden. Eén dag in de maand is er een bijeenkomst plus één dag zelfstudie. “Meedoen aan Herenboeren vormt een mooie opleiding voor een gemengd bedrijf.” Daarnaast kan Albert zich laten ondersteunen door adviseurs. Zo is Bart Willems van Warmonderhof teeltadviseur en als straks de koeien komen dan is daar ook een adviseur voor.

Albert heeft een contract bij Herenboeren Nederland en is gedetacheerd bij Herenboeren De Vlinderstrik. Was het bij de sollicitatie een voordeel dat Albert van een boerderij kwam? “Aan de ene kant was dat een voordeel maar ik kom van een gangbaar melkveebedrijf. Was ik wel biologisch genoeg?” Soms wordt door vrijwilligers gevraagd of hij ook op het Malieveld heeft gestaan tijdens de boerenprotesten. En ja, Albert was daar aanwezig vanwege het gebrek aan waardering

Bloeiende courgettes met stakenbonen

HERENBOEREN

Een Herenboerderij produceert voedsel voor ongeveer 200 aangesloten huishoudens, goed voor 500 'monden'.

De huishoudens zijn lid van een coöperatie en daarmee gedeeld eigenaar van een kleinschalig (20 hectare) gemengd boerenbedrijf. Inmiddels zijn er zeven actieve Herenboerderijen en nog eens 20 lopende initiatieven door heel Nederland.

Albert Boersen in de boomgaard in wording

dat hij voelde voor boeren. Maar hier bij Herenboeren voelt Albert zich wel gewaardeerd.

Wat is zijn rol bij Herenboeren? "Ik zie mezelf als een bedrijfsleider die werkt onder verantwoordelijkheid van het coöperatiebestuur van De Vlinderstrik." Albert doet veel aan communicatie, zo heeft hij een vaste rubriek in de nieuwsbrief en op de Facebookpagina plaatst hij regelmatig een korte vlog. "Het is leuk om verbinding te maken."

Hoe is het om te werken voor Herenboeren? "Niet iedereen heeft kennis en ervaring met het produceren van voedsel maar dat wordt ruimschoots goedge maakt door het enthousiasme en de betrokkenheid van de leden." Dat blijkt ook wel want af en toe worden we onderbroken door een vrijwilliger, tevens coöperatielid. Zo komt Jan-Willem, lid van de teeltgroep, langs om te kijken hoe de broccoli en bloemkool erbij staan. Door het droge voorjaar en omdat het bij het planten nog niet mogelijk was om te beregenen, was het plantbed niet optimaal en daardoor staan de plantjes er niet goed bij. Laten staan of onderwerken en opnieuw planten? Daarover wordt in de teeltgroep, in samenspraak met boer Albert besloten. "Leden vergeten soms dat ze zelf eigenaar zijn en dan herinner ik

"In het dagelijks werk is het niet zelf eigenaar zijn, geen grote beperking. Het voelt als een eigen bedrijf."

ze daar aan. Zij bepalen wat er gedaan moet worden." Een probleem kan zijn dat leden in het weekend (als zij vrij zijn) aan de slag willen en Albert dan vrij wil zijn. Albert werkt daarom op zaterdag en stopt dan eerder door de week. Op een andere locatie van Herenboeren is dat opgelost door twee parttime boeren aan te nemen.

Wat moet je kunnen als boer voor Herenboeren? "Je moet van alle markten thuis zijn, HBO denkniveau hebben en sociaal vaardig zijn. Je moet trekker kunnen rijden en als je weet hoe het lasapparaat werkt is dat ook wel fijn. Je hoeft geen achtergrond in de landbouw te hebben maar dan moet je wel de wil hebben om snel veel te leren. Bovenal is het belangrijk dat je kan visualiseren hoe de locatie eruit gaat zien."

Ziet Albert zich zelf ooit als zelfstandig boer? "Dat eigenaarschap is heel interessant. Moet ik als boer overal eigenaar van zijn of kan het ook zo? In het dagelijks werk is het niet zelf eigenaar zijn, geen grote beperking. Het voelt als een eigen bedrijf. Wellicht zou ik over 10 jaar een eigen bedrijf willen maar als Herenboeren leuk blijft dan laat ik die droom los." Voorlopig zit Albert prima op zijn plek en er is nog genoeg te doen. Er moeten vanaf juni 500 monden worden gevoed. ■

Marcel Vijn is onderzoeker bij Wageningen Research.

Meer informatie over Herenboeren vind op <https://www.herenboeren.nl/>

Het Newbie project wordt gefinancierd door EU onderzoeks- en innovatieprogramma Horizon 2020 (nr. 772835). Word lid van het Newbie netwerk en doe je voordeel met informatie over nieuwe intreders in Europa: www.newbie-academy.eu/membership-nl/.

Rode bietjes met links chinese kool en rechts knolvenkel

PRIJS BESTE BUSINESSMODEL VAN EEN NIEUWE INTREDER

Ben je een nieuwe intreder in de landbouw, ben je minimaal een jaar, maar nog niet langer dan 10 jaar actief op je bedrijf en heb je zelf een goed en vernieuwend business model ontwikkeld? Geef je dan nu op voor de Newbie prijs 2020. Deze prijs wordt op 20 januari 2021 uitgereikt tijdens de Grüne Woche in Berlijn. www.newbie-academy.eu/prijsvraag/